

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2016-04-20

Närvarande: F.d. justitierådet Lennart Hamberg samt justitieråden Anita Saldén Enérus och Ingemar Persson.

Tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

Enligt en lagrådsremiss den 7 april 2016 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige,
2. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716),
3. lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Charlotte Mattsson, biträdd av departementsrådet Alexandra Wilton Wahren.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Inledning

I lagrådsremissen föreslås en tidsbegränsad lag som inskränker möjligheten till uppehållstillstånd enligt utlänningslagen (2005:716) i vissa fall. Lagen föreslås träda i kraft den 20 juli 2016 och ska gälla i tre år.

Lagen ska innehålla bestämmelser om tidsbegränsade uppehållstillstånd för alla skyddsbehövande utom kvotflyktingar, om begränsade möjligheter till anhöriginvandring för skyddsbehövande med tidsbegränsade tillstånd och om skärpt försörjningskrav. Dessutom föreslås att det inte ska vara möjligt att bevilja uppehållstillstånd till övriga skyddsbehövande och att uppehållstillstånd på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter endast ska få beviljas om det skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande att avvisa eller utvisa utlänningen. Det föreslås också att uppehållstillstånd på grund av anknytning ska beviljas en utlänning som inte befinner sig i Sverige, om ett beslut att neka uppehållstillstånd skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande. Permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas en utlänning som vid förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd kan försörja sig genom anställning eller näringsverksamhet och i vissa fall kunna beviljas ett barn med ett varaktigt nedsatt hälsotillstånd.

I utlänningslagen föreslås ett stadgande av innebörd att bestämmelserna i den tidsbegränsade lagen ska ha företräde framför bestämmelserna i utlänningslagen. Därtill föreslås i utlänningslagen ett antal bestämmelser närmast av upplysningskaraktär som avser att indikera att avvikande bestämmelser finns i den tillfälliga lagen.

Syftet med förslagen

I lagrådsremissen anføres att antalet asylsökande till Sverige var rekordhøgt under 2015 och att det krävs en jämnare fördelning av asylsökande i EU. För att fler asylsökande ska välja att söka asyl i andra medlemsstater bör det svenska regelverket anpassas till EU-rättens och internationella konventioners miniminivå (s. 23). Enligt regeringens bedömning motverkas målet att andra medlemsstater i EU ska ta sitt ansvar om Sverige för tillfället fortsätter att ha mer generösa bestämmelser än andra medlemsstater (s. 30).

Syftet med den tillfälliga lagen får således förstås vara att, åtminstone tillfälligt, fördela om asylansökningar till andra medlemsstater. För det ändamålet ska de enskilda lagförslagen syfta till att anpassa olika bestämmelser till EU-rättens och internationella konventioners miniminivå. Enligt remissen (s. 69) gör regeringen bedömningen att åtgärderna kommer att bidra till att fler asylsökande kommer att söka asyl i andra EU-länder. Någon analys som stödjer en sådan bedömning finns inte i remissen. Där finns inte heller någon redogörelse för hur motsvarande bestämmelser är utformade i övriga medlemsstater, och hur tillämpningen där avviker från den svenska. Några säkra slutsatser om i vilken utsträckning huvudsyftet med ändringarna kan antas bli uppfyllt kan därför inte göras på det underlag som presenterats. Även om det är fråga om en lagstiftning av tillfälligt slag, som bygger på en politisk överenskommelse och som uppenbarligen anses vara av brådskande karaktär, bör enligt Lagrådets mening bedömningsunderlaget kunna förbättras avsevärt.

De enskilda delarna i lagstiftningsprojektet är, som nämnts, utformade med uppgivet syfte att anpassa de svenska reglerna till den miniminivå som följer av EU-rätten och av olika konventioner. I vad mån detta uppnås genom förslagen är även det svårbedömt, efter-

som denna miniminivå synes vara svår att fastställa. Någon övergripande redogörelse för vad miniminivån innefattar finns inte, vilket är en brist eftersom just uppnåendet av denna nivå är central för hela den tillfälliga lagstiftningen.

En anpassning till miniminivå

De nuvarande reglerna i utlänningslagen synes i olika avseenden, t.ex. i fråga om regler avseende permanenta uppehållstillstånd och om anhöriginvandring, gå längre än vad som strikt krävs enligt EU-rätten och av andra åtaganden. Det finns för närvarande således en viss marginal, som minskar risken för att tillämpningen kommer i konflikt med åtagandena. När förslag läggs fram som syftar till att komma så nära de bedömda miniminivåerna som möjligt ökar riskerna. I lagrådsremissen har, som framgått inledningsvis, denna problematik sökt mötas genom vissa särskilda bestämmelser som ger svenska konventionsåtaganden företräde, om de skärpta reglerna i enskilda fall skulle komma i konflikt med dessa åtaganden.

När det t.ex. gäller regler om tidsbegränsningar av uppehållstillstånd för skyddsbehövande avser förslagen väsentligen en anpassning till EU-rätten, och närmare bestämt vissa minimiregler i artikel 24 i direktiv 2011/95/EU (även om hänsynstagande till svenska regler om bostättningsbaserade socialförsäkringsförmåner motiverat vissa marginella avsteg uppåt). Även vid en sådan anpassning till precisa nivåer i direktivet uppstår dock svårbedömda frågor om hur långt den svenska handlingsfriheten sträcker sig. Direktivet medger skilda tidsbegränsningar av uppehållstillstånden när det gäller flyktingar resp. alternativt skyddsbehövande, och förslagen är utformade i enlighet därmed. Å andra sidan innebär sådana skillnader, som inte finns i nu gällande utlänningslagstiftning, att konflikter kan uppkomma med principer om familjeåterförening och familjesammanhållning. I remis-

sen anges (s. 32 f.) att EU-rätten och Europakonventionen kan ställa krav i dessa avseenden, och att om skillnader i uppehållstillståndens längd i enstaka fall medför risk för familjesplittring kommer uppehållstillstånd att kunna beviljas med stöd av en av de föreslagna reglerna om konventionsföreträde.

När det gäller reglerna om anhöriginvandring ska anpassning till miniregler bl.a. göras så att uppehållstillstånd inte beviljas om anknytningspersonen är en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett tidsbegränsat tillstånd i enlighet med den tillfälliga lagen. Åtgärden grundas enligt remissen (s. 43 ff.) på det förhållandet att direktiv 2003/86/EU om rätt till familjeåterförening inte tillämpas när anknytningspersonen vistas här på grund av alternativa skyddsformer, artikel 3.2 c. Här framgår av remissen emellertid att bl.a. Europakonventionen behöver beaktas. Regeringen gör bedömningen att det är förenligt med konventionen att låta familjeföreningar anstå under den tillfälliga lagens giltighetstid, men att det inte kan uteslutas att det i undantagsfall kan finnas situationer där förslagen kan leda till konflikt med konventionsåtaganden. Här föreslås därför också en bestämmelse som vid behov kan låta en tolkning av konventionsåtagandena ges företräde framför regler i den tillfälliga lagen.

Lagrådets bedömning

Det kan således konstateras att strävandena att anpassa enskilda regler i utlänningslagen till miniminivåer enligt olika rättsakter kan leda till frågetecken kring reglernas förenlighet med andra åtaganden. Lagrådet återkommer senare i detta yttrande till en närmare bedömning av de föreslagna särskilda bestämmelserna om företräde för konventionsåtaganden i vissa fall. Det framstår likväl som uppenbart att inriktningen att konsekvent anpassa olika regler till minimini-

vår leder till att de övergripande effekterna och regelsambanden blir oklara.

Den tillfälliga regelanpassningen till olika miniminivåer väcker således frågor både om hur reglerna förhåller sig till varandra, om förslagen är utformade så att den tillfälliga lagen kan antas tillgodose de syften som har angetts och om vilka problem som kan uppstå vid tillämpningen för de asylsökande, för Migrationsverket och för migrationsdomstolarna.

Lagrådet kan inte bedöma om annorlunda utformade anpassningar av utlänningslagen skulle kunna tjäna det syfte som ligger bakom de tillfälliga reglerna. Med hänsyn till de skäl som anförts för åtgärderna, och dessas tillfälliga och brådskande natur, anser sig Lagrådet, trots vad som anförts, inte kunna avstyrka en lagstiftning väsentligen grundad på förslagen. När det gäller enskildheterna lämnas i det följande synpunkter.

Förslaget till lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

Inledning

Den tillfälliga lagen ska, som tidigare framgått, under en treårsperiod på olika sätt modifiera utlänningslagen. Det innebär t.ex. att det i den tillfälliga lagen anges (se t.ex. 4 §) att en bestämmelse i utlänningslagen inte ska tillämpas. I flertalet fall hänvisar dock bestämmelserna till paragrafer i utlänningslagen, och anger att vissa särskilda föreskrifter ska gälla. I detta senare fall ska utlänningslagens bestämmelser tillämpas bara i den mån den tillfälliga lagbestämmelsen inte avviker (se förslaget till 1 kap. 1 a § utlänningslagen). Föreskrifterna i

de två lagarna måste då jämföras. I vissa fall (se t.ex. 13 §) är bestämmelser i den tillfälliga lagen mer självständigt utformade.

Det kan inte undvikas att en lagstiftningsteknik av detta slag gör regelverket mycket svårtillgängligt. I remissen anges (s. 23) att författningstekniska skäl ligger bakom konstruktionen. Vid föredragningen har upplysts att det också ingår i den politiska överenskommelsen att bestämmelserna ska införas i en tidsbegränsad lag.

Enligt Lagrådets mening förutsätter konstruktionen i vart fall att författningskommentarerna till de olika reglerna i den tillfälliga lagen görs tydliga. Sambandet mellan utlänningslagens och den tillfälliga lagens bestämmelser bör klargöras, och de olika effekterna av åtgärderna beskrivas. Eftersom förslagen väsentligen motiveras av anpassningar till en internationell miniminivå, bör författningskommentarerna också närmare relatera till dessa nivåer. – De i remissen lämnade författningskommentarerna brister väsentligt i de nu angivna avseendena, och de bör därför ses över.

Som nämnts inledningsvis lämnas i lagrådsremissen också ett antal förslag till bestämmelser i utlänningslagen, som avses upplysa om de tillfälliga särreglerna. Det är dock i vissa fall oklart om bestämmelserna endast är upplysande eller om det har ett materiellt innehåll. Lagrådet återkommer nedan med synpunkter på utformningen av dessa bestämmelser.

5 §

Av paragrafen framgår att ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen ska vara tidsbegränsat. Tredje stycket i den senare paragrafen ska således inte tillämpas. För att förtydliga föreslår Lagrådet att första stycket ges följande lydelse.

Ett uppehållstillstånd som beviljas en flykting eller en alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) ska i stället för vad som sägs i tredje stycket den paragrafen vara tidsbegränsat.

6 §

I första stycket anges i andra meningen att uppehållstillstånd får vägras med stöd av 5 kap. 17–17 b §§ utlänningslagen. Meningen behövs inte eftersom bestämmelserna i utlänningslagen gäller om inte något annat följer av denna lag. Lagrådet föreslår att meningen utgår. Första stycket bör då ges följande utformning.

Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 utlänningslagen (2005:716) ska, om den person som utlänningsåberopar anknytning till är en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 §, beviljas om flyktingen bedöms ha välgrundade utsikter att beviljas ett permanent uppehållstillstånd. Vid tillämpning av 5 kap. 17 a § andra stycket får uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 b utlänningslagen vägras om någon av makarna eller samborna är under 21 år.

8 §

Av paragrafen framgår hur uppehållstillstånd på grund av anknytning ska tidsbegränsas vid tillämpning av den tillfälliga lagen. Paragrafen ska tillämpas i stället för tredje stycket i 5 kap. 3 § och 8 § utlänningslagen. För att förtydliga föreslår Lagrådet att paragrafen utformas enligt följande.

Ett uppehållstillstånd som beviljas enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 utlänningslagen (2005:716) på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § ska, i stället för vad som sägs i 5 kap. 3 § tredje stycket och 8 § utlänningslagen (2005:716) gälla för samma tid som uppehållstillståndet för den person som det åberopas anknytning till.

9 §

I paragrafen anges försörjningskrav som villkor för beviljande av uppehållstillstånd på grund av anknytning och som ska gälla i stället för vad som sägs i 5 kap. 3 b § utlänningslagen. Av lagtexten framgår emellertid inte om bestämmelserna i denna paragraf ersätter eller kompletterar bestämmelserna i utlänningslagen. Lagrådet förordar därför att paragrafens första stycke förtydligas enligt följande.

I stället för vad som anges i 5 kap. 3 b § utlänningslagen gäller att uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 eller 3 a § utlänningslagen (2005:716) får beviljas endast om den person som utlänningsåberopar anknytning till kan försörja sig och utlänningsåberoparen samt har en bostad av tillräcklig storlek och standard för sig och utlänningsåberoparen. Detta gäller dock inte vid prövning av en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd.

11-14 §§

I 11 § föreskrivs att uppehållstillstånd enligt 5 kap. 6 § utlänningslagen får beviljas endast om det skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande att avvisa eller utvisa utlänningsåberoparen. I 13 § föreskrivs att om uppehållstillstånd på grund av anknytning inte kan ges på någon annan grund ska ett sådant tillstånd beviljas en utlänningsåberopare, som inte befinner sig i Sverige, om ett beslut att neka uppehållstillstånd skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande. I 12 och 14 §§ föreslås regler för giltighetstiden av uppehållstillstånden.

Dessa bestämmelser syftar enligt remissen till att möta den problematik som uppstår vid en anpassning av den svenska regleringen till vad som bedöms vara en miniminivå enligt EU-rätten och svenska konventionsåtaganden. Bestämmelserna ska utgöra något slags "säkerhetsventil".

I 5 kap. 6 § första stycket utlänningslagen föreskrivs att för det fall uppehållstillstånd inte kan ges på annan grund kan uppehållstillstånd medges om det vid en samlad bedömning av utlänningens situation finns sådana "synnerligen ömmande" omständigheter att han eller hon bör tillåtas stanna i Sverige. Vid bedömningen ska utlänningens hälsotillstånd, anpassning till Sverige och situationen i hemlandet särskilt beaktas. I andra stycket föreskrivs beträffande barn att uppehållstillstånd enligt första stycket får beviljas om omständigheterna är "särskilt ömmande". Paragrafen har karaktär av undantagslagsstiftning på så sätt att det uttryckligen anges att tillstånd enligt bestämmelsen får beviljas om uppehållstillstånd inte kan ges på annan grund.

I tidigare lagstiftning fanns en motsvarande bestämmelse som tog sikte på "humanitära skäl" för uppehållstillstånd. Humanitära skäl som grund för uppehållstillstånd infördes i 1980 års utlänningsförordning och flyttades därefter över till 1989 års utlänningslag. Vid tillkomsten av 2005 års lag uttalades att den nya bestämmelsen i 5 kap. 6 § inte var avsedd att utgöra en skärpning (se prop. 2004/05:170 s. 185 och 189 samt bet. 2004/05:SfU17 s. 34 f.).

Av vad som framgått vid föredragningen beviljas för närvarande uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 6 § utlänningslagen i ungefär 1 500 fall årligen, och antalet ärenden där bestämmelsen åberopas förväntas öka. Enligt remissen går en generell bestämmelse av detta slag, grundad på hänsynstagande till synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter, längre än vad som krävs för att Sverige ska kunna uppfylla sina internationella åtaganden. Bestämmelsen bör därför bara kunna användas om det bedöms att konventionskränkning annars sker.

Den föreslagna 13 § är av samma karaktär, men inriktad särskilt på anhöriginvandring. 5 kap. 6 § utlänningslagen om uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter kan för närvarande tillämpas både i fall då en utlänning inte uppfyller kraven för uppehållstillstånd som skyddsbehövande och när kraven för uppehållstillstånd på grund av anknytning inte är uppfyllda.

Att införa regler av angivet slag, som generellt innebär att asylsökande, myndigheter och domstolar direkt ska applicera EU-rätt och konventioner när de bedömer att de nyinförda miniminivåerna leder fel, väcker betänkligheter. Enligt lagrådsremissen (s. 53) är det de konventioner som införlivats i svensk rätt som åsyftas i de föreslagna bestämmelserna. "Säkerhetsventilerna" behövs således om det svenska införlivandet, genom av riksdagen beslutad anpassning till bedömda "miniminivåer", skulle visa sig vara bristfälligt, dvs. om det visar sig att lagstiftaren kommit att underskrida miniminivåerna.

Att veta exakt hur långt de svenska konventionsåtagandena går kan i lagstiftningsssammanhang vara besvärligt. Det torde emellertid inte vara lättare för de asylsökande, för Migrationsverket och för migrationsdomstolarna att i enskilda ärenden bedöma om den miniminivå som lagts fast i den tillfälliga lagen ska tillämpas, eller om säkerhetsventilerna i stället aktualiseras.

Det torde i befintlig svensk lagstiftningsstradition saknas närliggande förebilder till bestämmelser utformade på det nu aktuella sättet. Förslagen har tagits fram i hast, och den vägledning som i remissen presenteras för tillämpande myndigheter är knapphändig. Under remissbehandlingen av den promemoria som föregått lagsrådsremissen har också omfattande kritik riktats mot förslaget i denna del, både av principiella skäl och med hänvisning till den bristande förutsebarheten.

Enligt Lagrådets mening kan förslaget lämplighet i denna del därför starkt ifrågasättas, och även om det beaktas att avsikten är att alla delar av föreslagna åtgärder ska vara av tillfällig natur bör andra lösningar eftersträvas.

En möjlighet är naturligtvis att reglerna i den tillfälliga lagen utformas så att alltså ett visst avstånd finns till de bedömda minimivåerna, varvid riskerna minskar. 11-14 §§ eller liknande regler skulle då eventuellt kunna undvaras helt. Även med nuvarande mer generösa regler finns alltid i enskilda fall en viss risk för att tillämpningen kan komma i konflikt med konventionsåtaganden. Det finns emellertid redan en bestämmelse i utlänningslagen, 5 kap. 4 §, som reglerar frågor om uppehållstillstånd i den situationen att ett internationellt organ funnit att ett beslut om avvisning eller utvisning i ett enskilt ärende skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande.

En annan möjlighet är att behålla en regel uppbyggd efter samma principer som nuvarande 5 kap. 6 §, d.v.s. en självständig regel avseende avvikande fall men utan direkt koppling till internationella förpliktelser. En sådan regel skulle då kunna ges en snävare räckvidd, och inriktas på sådana eventuellt förekommande individuella särfall som inte kunnat förutses av lagstiftaren. De föreslagna 11-14 §§ skulle då exempelvis kunna ersättas av följande paragraf.

11 § Uppehållstillstånd ska inte beviljas med stöd av 5 kap. 6 § utlänningslagen (2005:716).

Om uppehållstillstånd inte kan ges på annan grund, får tillstånd beviljas en utlännings om det av omständigheterna klart framgår att hans eller hennes anknytning till Sverige eller personliga omständigheter i övrigt nödvändiggör detta.

Något behov av att för sådana mycket speciella fall införa uttryckliga regler om under vilken tid ett beviljat uppehållstillstånd ska bestå (12 och 14 §§ i förslaget) torde inte finnas.

En allmänt hållen undantagsbestämmelse av detta slag kräver naturligtvis vägledning från lagstiftaren avseende den räckvidd bestämmelsen avses ha. Bestämmelsen torde kunna komma till användning om det eventuellt uppkommer en situation där de generella reglerna om uppehållstillstånd inte kan tillämpas, men där det ändå framstår som klart att Europadomstolen eller en av FN:s övervakningskommittéer i en motsvarande situation ansett att uppehållstillstånd eller motsvarande skydd måste ges.

15 §

I paragrafen finns bestämmelser om giltighetstid för uppehållstillstånd som beviljas enligt 12 kap. 18 § första stycket utlänningslagen. Enligt 18 § första stycket utlänningslagen ska det vid bestående verkställighetshinder beviljas ett permanent uppehållstillstånd. Enligt 15 § i denna lag ska ett uppehållstillstånd som beviljas enligt 12 kap. 18 § första stycket i stället vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. Ett sådant uppehållstillstånd ska kunna förlängas med tretton månader i taget.

Av 12 kap. 18 § andra stycket utlänningslagen framgår att om det finns tillfälliga verkställighetshinder kan ett tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas.

Tillfälliga verkställighetshinder skulle således enligt förslaget kunna ge rätt till uppehållstillstånd för längre tid än vid permanenta verkställighetshinder. Om detta inte är lämpligt bör den föreslagna paragrafen även ta sikte på 5 kap. 18 § andra stycket.

16 §

Hänvisningen till 12 kap. 19 § bör endast avse paragrafens första stycke.

17 §

I paragrafen finns bestämmelser om permanent uppehållstillstånd när tiden för ett tidsbegränsat uppehållstillstånd har löpt ut. Ett krav är att utlänningen kan försörja sig genom inkomster från anställning eller näringsverksamhet. När det gäller vad som avses med näringsverksamhet hänvisas i författningskommentaren till 13 kap. inkomstskattelagen (1999:1229). I 13 kap. 1 § första stycket anges att med näringsverksamhet avses förvärvsverksamheten som bedrivs självständigt och yrkesmässigt. Därmed avses att verksamheten ska bedrivas självständigt, varaktigt och i vinstsyfte.

Det är oklart vad som i paragrafen avses med att utlänningen ska kunna försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet. Krävs det att utlänningen själv bedriver näringsverksamheten eller kan inkomsterna härröra från en juridisk person? Såsom lagtexten är utformad ger den intryck av att inkomsten ska utgöra inkomst av näringsverksamhet hos utlänningen. Om en utlänning t.ex. är delägare i ett fåmansbolag kan hon eller han ta ut medel från bolaget inte bara som lön utan även som utdelning eller kapitalvinst. Vad som avses med att kunna försörja sig genom näringsverksamhet behöver klargöras i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Slutligen bör det övervägas om hänvisningen i författningskommentaren till 13 kap. bör begränsas till 13 kap. 1 §.

19 §

I 19 § anges ytterligare undantag från huvudregeln att en ansökan om uppehållstillstånd inte får beviljas efter inresan i Sverige. Detta gäller enligt förslaget vid ansökan om förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 8 eller 14 § samt vid ansökan om permanent uppehållstillstånd enligt 17 eller 18 §. Lagrådet ifrågasätter om inte hänvisningen till 18 § bör utgå eftersom den paragrafen inte utgör någon grund för uppehållstillstånd utan möjliggör att ett permanent uppehållstillstånd i vissa situationer kan beviljas i stället för ett tidsbegränsat sådant. Lagrådet förordar slutligen också att orden *ansöker om* tas in före ordet permanent.

Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen

4 kap. 3 a §

I ett nytt tredje stycke anges att det i 3 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige finns en bestämmelse som gäller i stället för andra stycket under den tillfälliga lagens giltighetstid. I paragrafen som det hänvisas till finns det dock ingen bestämmelse som ska gälla istället. Däremot anges det att andra stycket i förevarande paragraf inte gäller. Lagrådet förordar att det nya tredje stycket formuleras på följande sätt.

Av 3 § lagen (2016:xxx) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att andra stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli.

5 kap. 1 §.

I ett nytt fjärde stycke anges i första meningen att det i 4 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sve-

rige finns en bestämmelse som under den lagens giltighetstid gäller i stället för första stycket för övriga skyddsbehövande. Av 4 § den lagen framgår dock att det inte finns någon särskild regel som ska gälla utan det föreskrivs att första stycket inte gäller för övriga skyddsbehövande. Lagrådet föreslår att det nya stycket ges följande lydelse.

Av 4 § lagen (2016:xxx) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller för övriga skyddsbehövande under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019. Av 5 § den lagen framgår att under samma period gäller inte tredje stycket för flyktingar och alternativt skyddsbehövande.

5 kap. 3 §

Med hänsyn till att reglerna i lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige inte helt ersätter bestämmelserna i första och tredje styckena föreslår Lagrådet att det nya sista stycket formuleras enligt följande.

Under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 gäller 6 § första stycket samt 7 och 8 §§ lagen (2016:xxx) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

5 kap. 3 a §

Bestämmelserna i paragrafen ska under den tillfälliga lagens tillämpningstid inte gälla om en utlänning åberopar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 §. Det framgår av 6 § andra stycket och 7 § första stycket den lagen. Lagrådet förordar att det nya fjärde stycket ges följande lydelse.

Av 6 § andra stycket och 7 § första stycket lagen (2016:xxx) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att

första–tredje styckena inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 om utlänningslagen åberopar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § den lagen.

5 kap. 3 b §

Det som föreskrivs om försörjningskrav i denna paragraf ska inte gälla för uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 eller 3 a § utlänningslagen under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019. I stället gäller vad som föreskrivs i 9 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Lagrådet föreslår i förtydligande syfte att det nya andra stycket ges följande lydelse.

Av 9 § lagen (2016:xxx) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019.

5 kap. 6 §

Om Lagrådets förslag till formulering av 11 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige följs bör det föreslagna tredje stycket ges följande lydelse.

Av 11 § lagen (2016:xxx) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första och andra styckena inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019.

5 kap. 8 §

I paragrafen finns bestämmelser om tidsbegränsade uppehållstillstånd på grund av anknytning. Bestämmelserna ska inte gälla när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § lagen om tillfälliga begränsningar av

möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Lagrådet föreslår att det nya sista stycket ges följande lydelse.

Av 8 § lagen (2016:xxx) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § den lagen.

5 kap. 16 §

Paragrafen bör omformuleras på samma sätt som föreslagits under 5 kap. 8 §.

5 kap. 17 a §

Av 6 § första stycket lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att åldersgränsen för när uppehållstillstånd får vägras makar eller sambor tillfälligt ska höjas från 18 år till 21 år. Lagrådet föreslår att det nya sista stycket formuleras på följande sätt.

Under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 gäller andra stycket 3 med den avvikelse som följer av 6 § första stycket lagen (2016:xxx) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige om utlänningsen åberopar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § den lagen.

5 kap. 18 §

Bestämmelserna i 19 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige innehåller ytterligare undantag från att uppehållstillstånd måste ha sökts och beviljats före inre-

san till Sverige. Lagrådet föreslår att det nya sista stycket i förevarande paragraf formuleras enligt följande.

Av 19 § lagen (2016:xxx) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige föreskrivs ytterligare undantag från första stycket under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019.

12 kap. 18 §

Lagrrådet föreslår att det nya sista stycket formuleras enligt följande.

Av 15 § lagen (2016:xxx) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 tidsbegränsas giltighetstiden för uppehållstillstånd vid verkställighets hinder enligt första stycket.

12 kap. 19 §

Av paragrafen framgår under vilka förutsättningar ett beslut om verkställighet som har vunnit laga kraft ska prövas på nytt på grund av att nya omständigheter åberopas. Om endast sådana omständigheter åberopas som kan ligga till grund för skyddsbehov i egenskap av övrig skyddsbehövande ska någon ny prövning inte beviljas. Lagrådet föreslår att det nya sista stycket formuleras enligt följande.

Av 16 § lagen (2016:xxx) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 om utlänningen endast åberopar sådana omständigheter som kan ligga till grund för skyddsbehov enligt 4 kap. 2 a §.

12 kap. 19 a §

Paragrafen anger när Migrationsverket ska ta upp en fråga om uppehållstillstånd till ny prövning efter att en utlänning som utvisats på grund av brott åberopar nya omständigheter. I ett nytt sista stycke finns en upplysning om att det finns en särskild bestämmelse i den

tidsbegränsade lagen som ska tillämpas när utlänningen endast åberopar nya omständigheter som kan ligga till grund för skyddsbehov i egenskap av övrig skyddsbehövande. Det sista stycket bör lämpligen formuleras enligt följande.

Av 16 § lagen (2016:xxx) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 om utlänningen endast åberopar sådana omständigheter som kan ligga till grund för skyddsbehov enligt 4 kap. 2 a §.

Förslaget till lag om ändring i lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.